

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 12 (84)

Львів, 15-го червня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 180 зол., Чвертьрічно 1 зол.

ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

З цим числом висилаемо розрахункові перекази та прохаемо висилати передплату на другій піврік. Хто винен за перший піврік і книжки, нехай вишил дожок разом з передплатою. Окремо прохаемо наших Передплатників закордоном тем поспішитися з висилкою нашої належності, бо тепер для нас найтежчий час.

Великий політичний процес почався у Львові проти 15 молодих українців (ок), обвинувачених у приналежності до Організації Українських Націоналістів.

Як це назвати? „Український Бескід”, що виходить у Перемишлі подає такий сумній факт. В селі Слухіні коло Хирова, де мешкає б чи 7 польських родин, а решта українці, трапився випадок, який нагадує часи Зельмана. В селі є церква, але священика немає, отже з Хирова пріїзджає до села Ольшанський. Під час Великоднія цей священик приїхав до Слухіні освячувати паски, а місцеві члени „Стишелца” замкнули церкву і не хотіли впустити пароха ані селян до храму божого, може, це польська святиня, а не українська. І священик вернувся до Хирова, не відравивши Богослуження. О. Ольшанський відав ту справу до суду і зухвалі вибрани непочитальні типи знайдуть спілку у судовім процесі.

Щаслива мати. У Дембіці кодо Тарнова Марія Матловська вродила нараз трьох хлопчиків і всі вони здорові. Батько тих трьох хлопчиків має тільки два морги землі, мати має 18 літ і щойно перед роком вишила заміж.

Захотіла свійко коровая, До парохіального уряду в Ряшеві прийшла за метричальним витягом 107-літня Магда Недзялкова, що хоче вчетверте вийти замуж. Цікаве, як старий її жених,

Велика повітряна битва. Перед кількома днями відбулася недалеко Мадриду велика битва літаків, в якій взяло участь 60 літаків з обох сторін. Перемогли літаки народної армії, які зістріли 15 червоних літаків, між ними 5 тяжких бомбардувальників. Була це найбільша летунська битва, яку коли-небудь дотепер зведено.

Інспекційна подорож. Станіславівський воєвода генерал Паславський відвідав у часі своєї подорожі українську господарсько-сафівичну школу Товариства „Прогресії“ в Миловани.

Московська газета „Правда“ знову пише, що в большевії зростає релігійність; зачинаються на ново проці, трапляються чудеса уздоровлення. Але чи не пишеться воно знову на те, щоб викликати нову нагінку на виняу побожності, що ще лишилася з давніх часів?

Справа виїзду родин до Канади. Вийди родин з показовим капіталом до Канади в цім році вже не відбудеться. Конгресент на рік 1937 в цілості вичерпаний і тому ті, що бажали виїхати до Канади

Пашу й збіжжя вислidi Вашої цілорічної праці й одинокі засоби на життя обезпечуєте від огню тілки в українському

Товаристві Взаємних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

з родинами, мусять чекати до чергового року.

Не вільно затаювати девіз! Канадський реємігрант Іван Боднар разом з жінкою Осипою і донькою вертався до Канади. Дня 13, тричі з р. п. при митній ревізії нашли у жінки Боднара 2,130 доларів, що не були зголошенні митним органам і не мали дозволу девізової комісії на вивіз. Гроші виявлені залишили в поясі. Реємігрантку Боднар арештували, а її чоловіка і доньку залишили на волі. Згідно з девізовими постановами гроші будуть сконфісковані. Подадимо цей факт як остерігую для всіх емігрантів, що бажають тайком вивозити гроші. Зацікавлені в еміграції почини за всіми інформаціями зголосуватися на адресу: Еміграційний Дім, Львів, Вишневецьких ч. 4.

Вступайте в члени „Відродження!“! Річна вкладка — 50 сот. Чирайте й поширяйте видання „Відродження“.

Розстріляли трьох священиків. Як повідомляють із Риги, більшевики розстріляли недавно трьох православних священиків, Івана Смірнова, Константина Скворцова і Миколу Іващенка. Вони втікли в концетраційного табору, що находитися біля фінсько-російського кордону. Більшевики зловили їх і засудили на смерть. В концетраційному таборі держали їх за „шпигунство в користь капіталізму“.

Гарні порядки. Часопис подає вістку з Бесараਬії, що в Сороках (купелева місцевість) усташвили на березі ріки два скоростріли, щоб не допустити до переходу на другий бік Дністра, до більшовицького „раю“ та навідворот. Правда приемно?

Вірівівайте передплату та приєднайте належність за книжки!

Сільські листоноші в Польщі. Дня 13. травня ц. р. польське Міністерство пошт і телеграфів видало розпорядок про введення служби сільських листоношів, які мусуть виконувати службу і в селах, де нема пошти та де дотепер розносили пошту лише раз у тиждень. Від дня 1. липня почне свою роботу 1.200 нових листоношів, які будуть мати урядові шапки, трубку, до скликання людей та револьвери для оборони перед нападами. Міністерство виготовило 4.500 нових поштових скринок, які розмістяють у найглуших селах. Знову в далеких від міст селах отримати листоноші ровери або коші. Пошту мусять нові листоноші розносити кожного дня... Може вже не будуть „губитися“ подорожні українські часописи...

Ніжка війна, ніжкий голод, ніжка зараза не є для українського народу така небезпечна, як гріх білої смерті. Гріх білої смерті, інакше гріх згоможення плоду і стараня не мати дітей приносить страшні наслідки для кожного народу, доводить народи до повної загибелі. Вережимся страшного національного самогубства.

Величавий здвиг рідношкільної молоді. Дня 6. червня український Львів переживав радісну хвилину. Це „Рідна Школа“ уладила на площі „Сокола Батька“, „Свято Молоді“ — великий здвиг рідношкільної молоді. До вправ стянуло 1.500 хлопців та дівчат з різних школ: Львова, Тернополя, Яворова, Самбора. Свято розпочалося святочними вправами під звуки молитви „Боже Єдиний Великий“. Опіля забави, гагілки, вправи, спів та гнулюся до пізнього вечера, викликуючи серед тисячін мас видів подій і призначення. Видів було кількох 10.000.

Зізд Общества Качковського відбувся 27. травня у Львові, в салі Народного Дому. З поданого звіту на зборах довідуюмося, що це московське товариство має заledви 100 недільних читален та одержує від уряду щороку 1 тисяч злотих підмоги. Врешті самі члени управи цього нікому вже непотрібного „общества“ признають, — що їх ціхує неробство та ще гірша язва пасожитування на народний ніви.

Українська господаріння, яка жупу вироби кооперативної фабрики „Суспільний Промисл“, саме: судову каву „Пражін“ і цикорію „Луна“, повинна тішитися, що й

гріш не йде намарно в руки чужих фабрикантів, бо недавно закупив „Суспільний Промисл“ у Львові за сто тисяч злотих великий фабричний будинок.

В день Зелених Свят зложіть даток на Українських Інвалідів.

Безприкладна самоволя учительки, Українські Вісти (115 ч.) подають, що в селі Туринську, біля Команічів учителка, Ядвіга Подгорска не вчить українських дітей того, що шкільна программа вимагає, лиш в жахливій спосіб побиває українських школярів і знущається над ними, приказує їм говорити замість нашого християнського поздоровлення Слава Ісусу Христу — Нех бенді похвальонь. Недавно ученика Матія так побила, що аж мати мусіла рятувати свою дитину перед вовчими пазурами злобної „професорки“. До того ще пані Ядвіга викрикувала за матірю побитого хлопчика такими згрішаючими обидливими та простацькими словами й то в присутності шкільної дітвори, що лише міський вуличник мігби змірятися зі словесністю „научицілкі“. Що на це скаже шкільний інспекторат у Сяніці?

Як жити помагають собі. Зі статистики, оголошеної польсько-палестинською палатою, за минулій рік переслали палестинські жити своїм своякам у Польщі запомоді у висоті 50 мільйонів злотих, Ці

кає скільки українці з Америки переслали своїм братам у Галичині.

Де подівается наші адвокати. У містечку Змігороді, що майже довкруги окрімени нашими селами має свою канцелярія трьох юридичних адвокатів. У минуому році трапився був наявіт такий випадок, що юридичний адвокат Гросфельд обрав одного нашого священика та не перепросив його; дотого всі три юди адвокати живуть собі досить відідо з нашого й польського селянині (дехто каже „улупляє скіру, ах міло“, чи це дійсне, не наша річ); натомісъ для нас важна справа, що в нас багато молодих і здібних але безробітніх адвокатів, та до Змігороду ніхто не приходить. Припустім, що четвертий адвокат не має би тут багато праці (та важіше „доходу“), однаке якби таки прийшов свій і був би соєвій — належно не згине з голоду! Треба лише негайно по приході повідомити всіх дооколінських священиків і колтися у селах, тоді наспівно праця буде; впрочому зовсім не зашкодить повідомити їй польські села, бо кожний радше піде до адвоката християніна, як до жида. Врешті їй польські священики потребують часто правової допомоги. Тому безробітній доброміль меценас „пайташку“ в руки й до Змігороду, — не пожалусте!

—x—

Др. Степан Ванчицький

Устрій та права громад.

ПЕРЕХОВУВАННЯ ГРОМАД-

СЬКОЇ ГОТОВКИ

В останніх роках були ми свідками численних процесів, де виступали як обжаловані війти їх заступники або громадські секретарі, що відповідали за присвоєння громадської готівки. Неодин з них може не бувби допустився провини, якщо була біля рукою каса, до якої можна би зложити готівку. „Гріш круглий — тай котиться“. Гому вище згаданий розпорядок міністр, внутр. справ містить постанову у парагр. 51., що готівку громади треба перевоювати у громадські позичково-щадничі каси, комунальний щадничий касі, П.К.О. або за згодою повітового відбулу у приватні позичково-щадничі кооперативи. Можна отже громадською готівкою скріпти оборот української кооперативи.

Має він виконувати все, що ухвалить громадська рада або що поручить йому війт.

Він заряджує майном, добром і підприємствами громади, стягає доходи в ході громади, веде касу й рахунки, репрезентує громаду на зовні, а саме виступає у громадських справах супроти владі і приватних осіб, на основі правосильних рішень громадської ради приймає і звільняє громадських урядовців та виконує надзвір над їхнім діянням, в часі повені, пожежі чи іншого нагального нещастя потягає мешканців громади до безоплатних робіт. Солтис і 2 членів громадської ради або 2 членів господарської комісії підписують повноважність її всіх грамоти у справах, де громада приймає на себе обовязки супроти третіх осіб, при чому треба помістити у повновласті чи її

шій грамоті рішення громадської ради, евентуально також рішення повітового видлу, якщо воно було быти тоді потрібне.

Перед мешканцями солтиса повинна бути таблиця з написом „солтис“ і таблиця для оголошень, а на громадському дому вивішується таблиця з написом „громадська канцелярія“. У громадах Лемківщини, що належать до львівського воєводства, можуть громадські ради ухвалити, що написи мають бути двомовні: польський та український (параграф 22 розр. міністер. ентур. спр. з 29/1. 1937 і арт. 2 закона з 31/VII. 1934 Вдз. 73 поз. 724.).

Солтисові належиться за використання уряду така місячна нагорода:

до 5 км.	при числі 100 мешк.	5 зл.
"	100—200 мешк.	7 "
"	200—400 "	10 "
"	400—1000 "	15 "
"	1000—2000 "	20 "
"	понад 2000.	30 "

При піддаленні від гмінного уряду: — винагорода буде вища:

від 5 до 10 км.	15%
від 10 до 20 км.	20%
понад 20 км.	25%

але при числі мешканців у громаді понад 1000, виносить підвиженка тільки 10 прц., 15 прц., 20 прц. — Це є найнижча нагорода, яку може громадська рада ухвалити. У громадах, що мають велику маєтку або підприємства може бути винагорода підвищена до 50 прц. Винагорода є платна місячно з долу.

КОМІСІЇ

Громадська рада покликує ріжні комісії. Споміж них є найважливіша ревізійна комісія. Вона складається з 3 до 5 членів, що вибирають собі предсідника й секретаря. Ця комісія контролює грошу та господарську діяльність солтиса бодай раз у квартал. Вона провірює, чи солтис господарить згідно з бюджетом і рішенням громадської ради, провірює щороку рахункові замінення і здає звіт громадській раді. Війт і повітовий видл можуть покликати ревізійну комісію до переведення ревізії звіту з ревізії та удалення виявлене.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Невеликі права прислугують у країнцім у самоврядних установах, але українці не вміють і цих прав для себе використати.

Права нашої мови у громадських і гмінних установах, поєдно-

вих радах і воєводських виділах спираються на законі з 31/7 1924 Вдз. 73, поз. 724 і викономічному розпор. ради міністрів з 24/9 1924 Вдз. 85, поз. 820.

Згідно з постановою арт. 1 цього закону — внутрішньою та зовнішньою мовою урядування всіх громадських урядів на землях, які замешкують, наявіть по тих громадах, де живуть тільки українці, є польська мова. Тому всі громадські уряди, наявіть ті, що перед 17 липня цього закону вели урядування поукраїнським, мають вести під своє канцелярійне діловодство по польськи та мають уживати польську мову у переписці з державною владою і з державними та самоврядними урядами. Однак громадська рада може ухвалити, що громадська управа (солтис) буде перепиуватися з іншими самоврядними урядами, саме з іншими громадами, повітовими та воєводськими виділами — українською мовою.

Громадські, повітові та воєводські виділи й ради, їхні підприєм-

ства та всякі установи, як шпитали, школи, дорожній заряд і т. п. на території львівського, тернопільського та станиславівського воєводства є обязані примати писемний подання та устні домагання чи заяви під українською в українській мові. Українцям вільно у цих установах говорити поукраїнським, урядники не можуть вимовлятися тим, що не розуміють української мови.

Вище наведені самоврядні установи є обов'язані відповідати двома мовами: українською й польською, управи сільських громад мають відповідати виключно поукраїнським.

У нарадах сільських і міських, повітових і воєводських рад можна вживати українською мовою на рівні з польською.

Із засідань цих рад можна спісувати протоколи побічно польською також в українській мові, але тільки на основі рішення тих рад. Так само усякі написи та оголошення можна виготовляти у двох мовах на основі рішення ради.

Як жив і працював Іван Франко.

Іван Франко уродився 1856. року в селі Нагуевичі дрогобицького повіту, в домі селянинка-ковала. Батько його розумів значину освіти й післав малого Іваша до школі. В школі вибився молодий Франко своїми здібностями понад своїх товаришів. Головно відзначився незвичайно бистрою пам'ятлю й замігуванням до книжок. Вже в семілітній віці мав свою власну гарну книгохрінською й писав вірші та оповідання. Дещо пізніше, як лавдяницькій католігічний студент здобув собі своїми творами велике визнання й славу. У своїх віршах і оповіданнях описував важке, невильне життя народу, осіливши лижу людів українського селянства й робітництва та взвивав до боротьби. За це знаміність його тодішній австро-угорська влада й всяка пані та підданка. Три рази кидали його до тюрем й переслідували всячими способами, але не зломили величко-го духа.

Письменницька творчість Фран-

ка й уся його народня праця дуже велика й всестороння. Він був не лише у праці.

Помер 26. травня 1916 року по тяжкій неділі. Перед своєю смертю побачив ще бодай частинне здійснення своїх мрій, побачив Українське Січове Стрілецтво.

Сьогодні за його славне ім'я йде бочотьба, бо різні падгітки та падгітні спекулянти хотіли би з його величезними заслугами скувати для себе власний політичний капітал. Найважливіші большевики пробують опоганювати його велике ім'я, роблючи з нього комуніста. Але за короткі їх руки, Франко остане раз на завжди гебідомою Мойсеєм цілого українського народу, бо він провадив його до всіх серед найбільшого упадку й пониження та показав зневірений маси рабів цілях до болі.

— x —

Чи вже подбали, щоб ваші діти вчилася з українських шкільних читанок і букварів?

ЯК КУРИМО — ТО ЛІШЕ НАЙЛІПШІ ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (ПОВНОВАТКИ)

“КАЛИНА”

Українською фабрики Кооперативи „Будучиність“ у Тернополі

Основи національної сили української Лемківщини.

Національна свідомість, організованість, солідарність і праця це угольні підпори українства Лемківщини!

Нація, переходячи тернистим шляхом своєї історії, якщо має осятися і не пропасти, то свое збирне життя мусить вона сперти на трівіхах і непорушних основах. В противному разі, розорошена, несвідома й розбитта, мусить вона улятти іншим, сильнішим від себе, національним потугам, мусить зійти до рівня цілковитої немочі й безсиля та вкінці мусить стати почвою, пригоожою для розросту чужо-національної експансівності і сили.

Що ж належить кожному, дбаючому про себе народові чинити, щоб відсунути від себе марево такої грізної небезпеки й ціловитої, національної загади?.. Треба консолідацію й розвиток своєнаціональних сил сперти безувомно на чотирьох, нездрушимих основах, саме: на національній свідомості, органіованості, солідарності і праці! Таке якраз завдання стоїть перед українською суспільністю взагалі, та зокрема перед українським громадством Лемківщини.

І так першавсе необхідна український Лемківщині зріла, ясна, жива, і загальна, українська, національна свідомість! До набуття, по ширенні й поглибленні цієї свідомості треба стремітні всіми існуючими, легальними засобами, які лише стоїть до наших услуг і розподільності.. Як хліб насущний потрібний до піддергування нашого тілесного життя, так устне освідомлювання, так живе і писане, українське національне слово, так українська читанка і книжка, українська молитва і пісня, с конечні до злорого прокормлення і розросту нашої національної душі!.. Як кожний з посеред нас знає, який його рідний батько й яка маті, як кожний памятає, яке його ім'я й назвище, так кожний з нас лемків повинен знати, памятати, розуміти, та на случай потреби і доказати, що він українець, що є членом велико-го і численного Українського Народу!.. Цього Народу, що має не тільки своє, рідне і прекрасне, національне ім'я, але і свою власну, рідну культуру, свою традицію, свою національну славу, своїх великих і святих Муїків та Героїв і свою старину та багату історію!..

Вже раз вкінці і раз на завжди треба нам всім лемкам, а не тільки тим, що вже в українській національній свідомості поступили, рі-

шучо, загально і невідкладно відгородитися під кожним оглядом від отруйного, московського дурману, від чужого нам і дикого азійсько-монгольсько-фінського племені Москви, яке так невдячно, так страшно і так відражачоно записалось і дальше залишується в нашій рідині, національній історії!.. З Москвою нас рішучу не лучило, не лучить, ані не вяже нічо, хиба лише ті нащо крові обильно зрошені кайдани, якими Москвали — там за Збручем — безпощадно сковували і дальше у своїй страшній каторзі сковують і поневолюють наш на-рід!..

Відсі теж затягнене тут на Лемківщині московськільство, цей відражачий символ нашого національного поневолення над Дністром, е тут тим хоробтоворчим бакцилем, який тут тільки підтогочє й ослаблює наш національний організм!.. Цю недугу належить і можна найскоріше вилічити через загальне поширення української, національної свідомості, освіти і культури на Лемківщині!..

За свідомістю повинна слідувати і наша збірна організованість — і то організованість на всіх ділянках культурно-національного й економічного життя. Організованість ця мусить — річ природна — міститися строго в рамках обов'язуючих державних законів, та повина обійтися такі ділянки, як освіту, рідну школу, господарство, купецтво, спорт, та всі інші роди громадянсько-суспільних товариств і організацій. Організованість, якщо тільки буде мудро переведена і вміло проваджена, налечить нас Лемків національної каузії і праці, послуху для законного проводу і влади, громадянської дисципліни і збріного пожиття, одним словом, навчити нас всіх потрібних нам національних чеснот і прикмет... Національна організованість є для нас конечна тимбільше, що через неї ростуть тепер у сили і потужніють всі народи!.. Тепер уже майже всходи довкруги чутні зализні крок міцьких і дисциплінованих рядів!..

З організованістю ляжуться теж і солідарність.. Що це значить?.. То значить, що ми Українці-Лемки повинні виступати одним збитим фронтом, одною лавою тоді, коли йде про добуття належних нам, ле-

гальних, національних користей, або про оборону слухів, прислухуючих нам закони, національні права!.. Якщо у нас була би така солідарність, то при не затуманюваною в наших дітей якоюсь недодядкою ляпаниною криничанської трохианівщини, та не засипували б наші українські, парохіальні урядів пережитками згнитої, устравонцякої етимології!.. Не сміє рішучу бути у нас розпорощення, розділення і розчленення наших національних сил й енергії, бо це нас тільки ослаблює, обезвідлює і розбиває!.. Нам треба необхідно скучину нашої збрійній полі стреміні в одній точці, в одному напрямі — і в цьому стремінні не сміє бути ніяких вимків, ніяких виломів, ніяких відхилів між нами!.. Добро нашої української, гр.-кат. Церкви і Нації — ось це начальне правило нашого збрійного національного ділання життя! Треба нам докоті вирвати з коренем той болючий, московський чирак що то причіпився тут здорового організму нашої Церкви, та намагається спараджувати і знищити наші національні сили і спіннити — з т. зв. „устрою“ — наш національний розвиток і постул!..

Вкінці четвертим, угольним філярем нашої національної сили і путиги на Лемківщині має бути праця!.. І то соліда, витривала, чесна й ідеїна, жертвісна і цира, та безупинна праця для нашої української, гр.-кат. Церкви і народу на Лемківщині!.. А яка праца?.. Праця в Католицькій Акції, як співучасть світських в релігійних апостольствах Церкви для релігійно-морального піднесення Народу!.. Дальше!.. Праця в „Просвіті“, в українських кооперативах; праця в громадських організаціях нашого життя; праця в спортиво-пожежних товариствах і т. д.

Та в тих наших працях і трудах хай нас піддержує надія на краще і щастливіше майбутнє, хай нас крінить військо, животорне слово нашого національного Північного і Прерока Тара-са Шевченка:

„Не вмірає душа наша,
Не вмірає, воля,
І несити не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої
І слова живого...“

Сумерк риманівської Адміністрації.

Від часу, як церковну управу Лемківщини перебрав новий, т. зв. „адміністратор”, о. Др. Яків Медвецький, відтоді устало на Лемківщині всяка, місцяна праця у властивому, модерному розумінні цього слова. Тимчасом за часів Пере миської, Церковної Влади ця спасення, благородна практика здобула вже була собі на Лемківщині повне право горожанства. Не було вже майже лемківського села, де — при співчасті перворядних місця нарів — проповідників нашої Церкви — не уряджувано би духовної місії з обильним, релігійним хісом для народу. З великою набожністю й пошаною приймали їхні приїзди кожного тут при тих і при сілених, інших нагодах, **свого Сяніцького Епископа**, і Пере миського Владику — Ординарія в одній особі, та радо слухали Його пастирських закликів, наук і напінінь.

Відтак бд. п. о. Др. Василь Мадко, перший урядувач, апостол, адміністратор Лемківщини, це якось ту практику продовжував і сам навіть лично звізтиував цілі ряд наших парохій на Лемківщину. Значить, виконував що якото свій архіпастирський обовязок. Інша річ, що вже не мав ніякого у спіку на Лемківщині, але робинь, що міг.

Однака з приходом о. Медвецького до Риманова-Жицівці місця наранія на Лемківщині, не заходили від його ніжкої пілтрямки, ініціативи, підприємчості, ні почину, звісім **перевіртається!**.. Через цілік, довгих вісім місяців, від липня, 1936 р. до квітня, 1937 р. нарід не почув ані словечка якось духовної науки, ані навіть короткого привітання зі сторони своєго „нового”, церковного зверхника і „паства”. Духовних місій по парохіях, які є так потрібні й конені для оживлення й піддережання релігійного й церковного духа в народі, вже тут майже зовсім тепер не уряджується — так, як би тут **вже** ані віри, ані релігії, ані католицизму не було потрібно!..

Що більше? Зі своєю резиденцією в Риманово-Жицівці вже цілком піде на світ не показується, ані **теж** жадних канонічних візитіт, чи відвідин парохій не уряжує!.. Отже нарід не має ані можності, ані нагоди бачити, або почути „своєго” нового, церковного

зверхника — так, як це було за Пере миської, Церковної Влади!.. Що більше?... **Навіть на Різдвяні Свята ц. р. ані кілька, хочби найгірше зліплених, слів святочних желань вірні не почули!**... А що варта переміщене сильно російщиною („себя”, „меня”) його великоднє „слово” — з пересторого перед мінімими „новками” в овечій шкірі, котрі то — мовляв — „в своїх бесідах, книжках і чатах” подають нездорівий корм, але отрую душі!.. (а під котрими сам автор найлучше знає — і ми знаємо, — кого, кого то він розумів!),.. вже не варта навіть ізгадувати!.. Ми раді були бізнати, чи не мав тут та на думці українців, укріансько-катол. священиків та

Церковні брокати, борти, френцілі, панаму і ніткі Д. М. С. до вишиття фелонів і фан, готові фелони, фані, павукі, хрести, чаши, дзвони, пропори для Товаристів і відзнаки, евангелі і прочі церковні книги, образи і образи, світло і кандило
купуйте а замовляйте в українській ко-
оперативі

„ДОСТАВА”

у Львові, Ринок 43/І.

і в ІІ склепах: у Львові, Руська ч. 20,
в Перемишлі, вул. Косюшка ч. 5.

Як живуть наші брати українці в Канаді.

Українські переселенці в Канаді — звісім кількістю, по англійцях і французах, третьою нацією в цій країні. У Ванкувері кожна десята людина говорить по українські, а віріші — сказавши, кожна шеста людина, бо й жили там уживані українську мову. До неї ввійшло багато англійських слів, що встигли вже „зукраїнчуватися”, як наприклад філюю — почувалося, муфувати — перепровалдуватися і т. д. І словникові (засіб слів) поширились, зде й змінився ІІ наголос, особливо в молоді, в третій нашій генерації, що також має іншаку вимову. Для прикладу, наше „ж” переходить в „ш”; вимовлюють „шид”, замісць „жид”.

Українську мову плюкають в Канаді головно наші Інститути (в Саскатуні й Едмонтоні), що виховують молодь на добрих українських па-

українсько-катол. видань на Лемківщині?! А як не їх, то кого?... Кромі цього не може змилити, ані прислати нашої уваги факт, що не вийшло з Риманова п'яте послання, ані навіть, хочби короткий, розпорядок що до торжественності відправ, як це буває в наших Дієцезіях, і то ані з нагоди празника Христа-Цара в дні 25. Х., 1936 року, ані з нагоди празника св. священномуч. Йосафата, (котрого „руські“ так завзято именували...), в дні 29. XI. 1936 р. ані з нагоди Непорочного Зачаття Пресвятої Марії, в дні 22. XII. 1936 року. ..

З черги про великого подвійника св. Іоанна Митрополита Йосифа Венявини Рутського, Риманій відай нічого не знає, згід. не хоче знати, бо в припадаючій тепер 300-літній річниці смерті, цього великого Митрополита ніякої участі не брав, ні не бере!... Дальше!.. На унійній торжестві та візду, уряджені в дніах 22—25. XII. 1936 р. у Львові в честь Митрополита Рутського, з Риманова не було вже кому прихати, ані навіть із післати(?)!.. За те було кому взяти участь у концерті в честь християнського Пушкина дні 7. IV. 1937 р. у Сяніці, або в „руськім“, кінопрограмі зілі осіні, 1936 р. у Королівському Вороблику!.. Там можна було здобутися на активність, але в унійних справах, то ні!.. З цієї обставини найкраще бачимо, в якому то напрямі йдуть справедливі бажання і тенденції Риманова.

тріотів. А про ізаціональні освідомлення й взагалі про організоване громади сьогодні діють „Народні Доми“ (відповідають нашим просвітітським читальням), що стали засновуватися, почавши від 1916. року з сьогодні вони є зразком освітніх організацій також для інших народностей в Канаді. Лежать вони так, щоб могли обслуговувати наших фармерів, що живуть розкидано на широких просторах (канадських преріях). Народні Доми є дерев'яни, що взагалі є типічним для канадського будівництва. Вони є побудовані звичайно не при якієві оселі, а на „чистому полі“, щоб бути в осередку всіх осель, приближено в радиусі аж 150 кілометрів.

Ціле внутрішнє уладження Народних Домів є патріотично-вихо-

Продовження на 11 стор.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

— Я вже про те вуйні Митрисі говорив. Воно, знаєте, якби ви віддали Марку за мене, я пішовби завтра до пана і сказав, що я засватах Марку й випросив у нього, щоб не йшла до двора. А ви знаєте, що я панюви життя врятував. Чи не добре воно так?

Але не так сталося, як того хотів Васька.

Коли Синко збиралася відповісти Васькові, ген з ліса увігнався пустуном у ніч золотий сміх Марки. Побушував по обійстю й поплив собі. Від ліса ішов гомін розмови і крохів. За хвилину за скрипіння ворота й на обійстя впали дів тіні. Одна — це була Марка, другої ніхто не пізнавав. Пізнали її, коли наблизилася. Був це Юрко Цюпа, що пас за Церговою на полонині віщі всіх довколишніх хуторян, а між ними й вінці Синка.

— Ох, а тебе що приводить Юрку від овець? Не стало мерінди?

— Слава Ісу, та де там. Надібав Марку ген під Церговою. Вона розказала мені все, що тут на-коїні ці панські хомути і зліті мене зблазил, тай прийшов. — О, хайби на мене були попали з таким. Ніодим живий не вийшов би. Попамятали!

— Го, го, який ти моцний!... — боатнув Васька. Він вівів потім жалував того.

А Юрко Цюпа був собі чоловояга здоровий, Бескид як ялинка, широкоплечий, руки місцяті, а долоня як добра миска. Пастух твердий був. Це знали неодні. І гайдуки знали. Все цієї сідві на полонині, щоб даліше від двора, бо ненавидів його, а зімно жив ген у Барбінку, де гайдуки й пан рідко бували. Сказати правду, його боялись, а гайдуки говорили, що вон з збійниками заводиться. Тут треба б ще одне доповісти. Марка якось біжче дивилася на Юрка, як на других хлопців, і від часу, (це було в талту неділю), коли Юрко поцінував її так неценіно і вона тбоміла в його тугих раменах — сходилися. Мріяли про своє щастя. І сьогодні вмовчилась бути на стрічі над потоком під Церговою.

Митриха в хаті почуда на дворі гамір і вийшла висоу з хати. На часину придущила іскру, яку кинув Васька, а яка могла вже в той час розвести пожежу. Вона пізала голос Марки її Юрка. Надійшла до доньки і пригорнула її до себе.

— Доню мою!...

Синко мочав. Ставало душно. У душній настрий ночі еривалася таємна пісня бескидських борів і ладилась сказати правдине своє слово: Я могочніо, я росту. Мій спів співакою ваші душі.

— Шо сталося вуйно? — спітав Юрко,

— Шо сталося?... І глухо прогомоніл дальші І слова: Пан наказали Марку до двора, до покоїв дати.

— Шо?... Ні, Марка не піде! — на це Юрко.

Марка стояла спокійно.

— Що не піде. Як гайдуки прийдуть, то що зробиш? Візьмуть і все — вмішався знову Васька. І що іскру не вснів будь відхід вже прийдуси. Таємний гомін лісу мостиє свій шлях почерез дужу поставу Юрка своїм бліскучим співом.

Васька бачив свого суперника й працював щілим своїм мозком, щоб зінічечити його відбагут і вп'ертість. Хотів відвернути увагу всіх від твоїх тутиків. Але воно було надто болюче, щоб так легко

Посвячення дзвонів у церкві в Улючі.

можна було пройти півза, як ще холодно, з вичисленням умів зробити Васька „Гніда”.

Як Васька тільки вимовив ті слова, Юрко підійшов до нього і сердічно аж крикнув:

— Ти як таїш, що пхеш свій ніс у не своє діло? А відвернувшись до Марки спітав:

— Марко, що віл за один? Може сватати тебе прийшов?

— Та не знаєш, Юрку, хто то? Не пізнаєш Ваську, що в пана в гайдуках був, а тепер є стражником у панськім лісі.

Васька мочав і не давав відповіді на питання Юрка. Вважав, що відповідь могла б зінічечити його плями. Він за всіжу ціну хотів докінчити начате діло. Відвернувшись до старого Митра й пошепти предсважував свій торг.

— Ну як, ви вуйку думасте? Можу йти завтра до пана просити за Марку?

— Та я знаю, — і відвернувшись до Марки спітав: Марко, чуєш, Васька хоче завтра йти до пана за тебе просити, щоб тебе до двора не брали.

— А йому яке діло до мене? І так його жінкою не стану.

— Ти, слухай, гайдуку панській, я тобі вже раз казав; чого пхаш ніс туди — де не треба?

— А чого ти пхаш... і не докінчив.

— Ади — і долоня як миска припинила до Васькового обличчя так здорово, що Васька покотився на землю.

— Видиш, гайдуку панській, що май ніс ліпший за твій...

— Ха, ха, ха — засміялась Марка як сміх гомоном відбісна від бескидських гір і борів.

— Це маєш за твій паршивий ніс. А вставай, наї ти ще відјду за тих усіх хрещених, що їм ти пересолив життя, як гайдучину під панською полоною. На, на, на — за кривого Петра, якого ти скалічиваєш, а то за того лицаря, якому пхнув кінжал у спину, а то за синці на спині лемків. А то — і тут узяв збитого на кашу Васька й жбурнув ним через тин — за святбу до Марки. Збіграй кости і віткай, а-бим тебе остатній раз тут видія, ти підіймай гаде!

Юрко був червоний. О, цього гада він собі пригадав. Памітав його гайдучу роботу. Тепер дав йому за всіх, за старих Синків і за Марку.

Коли ще сапів від напруги, а всі сиділи застіглі в оторваний того, що скінчилось, ген з темін охрипли голосом, з панесеним пластикум у сторону Синківського хутора, грозив „Гніда”:

— Того ті не дарую, ти збійнику, а з тобою, збійнице порахуюсь у дворі!

Ще той самій ночі був Васька у Сльві в дворі.

Юліан Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Гамри, українське сільце в кітловині над рікою Вислоком, віддалене 3 км. від своєї парохії в Полавах (коло Новотанці на південний захід від Буковиць, в Сяніцькій окрузі), школні діти з Гамер ходять до школи в Тарнавці, віддаленої 4 км.

Гачів, що початкова німецька оселя на магдебурзькому праві, звана первісно Гартсфельд, відома вже зі судових документів у 1457 році; сьогодні польська оселя у Березівщині.

Гвоздянка, дочернє село (число українців неустановлене) Близнянки (5 км.) в Стрижівщині, з українською греко-католицькою церквою св. Косми і Даміана, збудованою в 1625 році.

Гвоздиця, друге дочернє село без церкви, віддалене 2 км. від своєї парохії Близнянки.

Гине, сільце („дубецького ключа“, відоме з поділу в 1441 році) в Динницівці.

Грофа, українське село (українців 656) віддалене 7 км. від Дуклі з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1870 році. (Більша половина села перешла на православія). До залізниці в Іванці (Івоніч) 21 км.

Гірки, село в Сяніцькій окрузі, віддалене від Ялини 9 км., записане в судових документах з 1464 року, до Сянока біля 20 км.

Гладишів, українське село, віддалене 21 км. від Горлиць, пошта в місті, у селі церква збудована в 1936 р. заходом і трудами Вір. о. Андriя Злупка, українського місісного Душпастырства пароха. Стара дерев'яна церква в Гладишеві згоріла в 1914 р. Гладишів — одна з найдавніших українських осель у західних Карпатах; про початки села ніде немає записів, ані місцеве населення не знає важливих переказів, цікаві записи про збійника Синка, що шугаював за Горлицінчик (Др. Т. Курило: Лемківські збойники, Перемишль 1935).

Гломча, велике українське село в долині Сяну з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богородиці, збудованою в 1859 році, віддалене 16 км. на північ від Сянока, від пошти в Миргороді 2 км., відоме ще в книжки часах (глази Ф. Коковський: Східні межажі Лемківщини, Львів 1937).

Глибоке, гірське село наче горішній кінець українського села Синева, віддалене 6 км від Риманова та 25 км від Сянока, українці греко-католики належать до парохії в Синеві. У Глибокому вимуровано великий костел за 1935 р. (старий дерев'яний костел з цінними старинними іконахами збурено), населення римо-катол., обряду, в давніх часах перші поселенці та двірська служба належали до парохії в Риманові. Село Глибоке, на півден. схід від Риманова, було поселене на німецькім праві; тутешній солтис Михайло згадується в коросененських судових записах під 1443 р. (Кс. суд, сіль I. стор. 208 ч. 1865). Ядвига, вдова по Андriюві солтисові з Глибокого, півн. 15, XI. 1470 р. його синів Клима та Івана, тодішніх солтисів у Глибокому, перед висічий німецький суд у Сяночі (АГЗ. XVI. 3249). (М. Кордуба: Зах. пограничне Таліцької Держави між Карпатами та додішнім

Сяніком. Записки Н. Т. Ш. т. CXXXVIII—CXL. Львів 1925).

Глудно, українське велике село (1458 українців греко-католиків), віддалене 19 км від Березова, 12 км від залізниці в Динові з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1899 році, відновленою в 1931 р. (Ф. Коковський: Східні межажі Лемківщини, Львів 1937 р. Н. П. Барсов: Географія Начальної Львописи, вид. 2. Варшава 1885 р.).

Головинці, сільце в Коросненській окрузі, злучене за посерединцтвом давніх (з часів 1869 р.) здобутків з польським стиграфічним кліном у напрямку до Дуклі, відоме в 1462 р. з поділу перед сищуківським судом коросененського війта Івана половиною його дідичного майна колгистства в місті Коросна маєна в селі Головинці (Гловенка). (Прохаска: У справах зайнання Русі через В. Казимира, том VI. 1892).

Голу чіків, дочернє українське село, віддалене від парохії Тиряви Сільної 6 км з українською греко-католицькою, перевезеною церквою св. Параскевії, збудованою в XVII столітті, відновленою в 1912 році; до 1791 року як самостійна парохія, прилучена зразу до Семушевої та підтак у 1813 році разом з Семушевою до парохії Тиряви Сільної; до Сянока 16 км.

Горячі, підгірське місто, відоме в дуже давній старині з різних історичних документів (Колекція Капітули Краківської, том II. Краків 1883.; В. Коллачекевич: Про західні межи кіївської держави в Х. столітті. Львів 1935.; о. Роман Прислогський: Примір латинизаторської гакати на руках Галицької Русі, Перемишль 1902.; Іван Петрович: Сандацька Русь, Львів 1893).

Граб, українське село, віддалене 49 км від Яси, 30 км від Змінгорода, 14 км від Крампін (пошта), з українською греко-католицькою церквою св. Косми і Даміана, збудованою в 1809 році. Село побудоване в гірській кітловині при чехословському (українсько-закарпатському промежі) кордоні; відоме в давніх часах, перша історична відомка про Граб записана в 1633 р. У 1820 році основано в Грабі першу школу. (Лука щиль та цікава хроніка о. З. Флонта, бувшого пароха Грабу.)

Грабівка, дочернє село Ялини з українською греко-католицькою церквою св. О. Николая, збудованою в 1864 р., віддалене від парохії З км до залізниці в Dubivtsi Ruskyj 12 км. Давніше (до 1801 р.) Грабівка була самостійною парохією.

Грабівниця Старенська, записана в саніцьких актах під 1435 і 1441 рр., віддалена від Ялини 6 км, у Сяніцькій землі. (Шематизм Пере-мської Єпархії з 1879 р., Перемишль 1879 р.).

Грибів, приналежне містечко до парохії Більцарева, у Новосандецькій окрузі (автор „лемківського“ Шематизму з 1936 р., Львів 1936, о. Степан Ядовський пише (стор. 36), що містечко Грибів є в польській мові задержує першу назву Грибів, а не Грибуф та це вказує, що колись там переважали українці (так читаємо в рукописі). Інші історичні джерела: кс. В. Сарна: Повстання організації костела латин., на Русі галиць. Львів 1892.

(Далі буде).

Большевицький морд селян.

Ях большевики видерли землю з рук господарів.

Прихід большевиків до влади в цій „карі при перепони при вводжуванні“ комуністичного раю. Такими карами сталися концентраційні табори. Кажуть, що вигадав їх сам оберчекіст Дзержинський, який представив на засіданні Центрального Комітету штудерний плян, по якому вороги большевизму мали б відкрити на далеких землях перші піонірські стації большевизму, що його вони так страшно мали ненавидіти.

На практиці оказалася концентраційні табори перевозовим товариством з вершин життя на долі смерті. При цій нагоді осягають большевики три цілі за одним ма-ком:

1) винищування „небажаних первів“, яке проходить безспостежено і не виглядає як явний морд.

2) Визискання робочої сили цих на смерть засуджених.

3) Створення відстрашуючого прикладу для решти населення, якщо воно хотілося б увільняти від кровавих деспотів.

Всі три цілі мають майже ту саму вартість в розбудові соціалістичного будівництва, хоч деколи одна з них набирає особливого значення. Витворені панцирною на ціле життя економічні умовами причинилися не тільки до розбудови каналів, але і до вирубу великих шматів лісу, якого дерево можна буде кинути на світовий ринок і витворити т. зв. демпнінг. Цей демпнінг почав пожирати щораз більш запо-

требування, які при шаленій смертності в концентраційних таборах не можна було заспокоїти. Тимчасово розпочинаються по Росії днівні „ловви на людей“, щоб заповнити прорізі ряди. Ніхто не може при цьому подумати, що тут йшло про „кулаків“, „капіталістів“ та інших ворогів пролетаріату. Ні, советські народи від часописів інформують, що виселено робітників і селян, які мали ту одну прикмету, що не подобалася большевицьким володарям, були, мінін розумні та могли при якісні нагоді бути небезпечними для збочених і менші-вартісних володарів.

Отже ж подумайте, читачі, чи всі нащі статті, в яких розкривали ми гайду большевицької зарази, юдину роботу большевицької посередництва московфільства, — чи ці статті писали ми отак лише собі, чи на те, щоб перестерегти Вас і Вашу селу перед злобою большевицько-жидівських агентів?

Знаємо, що Ви всі з нами однозгідні, тому випілуйте у Ваших селянах московські хабази, женітв про жидо-комунарських пророків; зате всі разом горніться до культурної корисності праці.

Всі купують і вживають
тільки
цикорію й соловоду каву „ЛУНА“
і підмінку кави „ПРАЖІНЬ“
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
ЛЬВІВ

Не знають, що творять. (Вороблиницьким говором).

— Скарана Боскої, що ся тепер діє! Німа неділенки, ани съвиста без обрізу Боскої х церкви. Як съвіт світом, а Вороблик Воробликом, ник нігда х церкви так не хіхотав, як тепер. А дещесь то маво ся не стекли, так гійки а найбільше хвопчики Бога ображали... А ци виображені ся чвеку, чи хто до того довів? Сам ксендз. Я сама, Боже даруй, тілько ем днес нагришила, що піду гин на сомой дно до пеків!!!

— Повів, же не вільно читати „Нашого Лемка“, бо гріх смертельни, а хто юш до тепер читав, то аби ся висловідав, бо — повідат — Святій Отец з заборонив читати комуністичні газети...

Ой Боже! „Наш Лемко“ а комуністи.. Мавом не цуква зо съміху. І ціва церкв як рікне...

Боже! Боже! Но, чогонич не мовиш, діньс оглух? Повіч, штом мава робити?

Так тиркава Югаска до свого мужа, як пришвя єдної седлі з церкви домів і знимав з себе святочну вахі. А же в бабі півні під верхом, дамі г рік...

— Небіво як чебіщик егомосць, то били згіев не чвек... Не до теперішнього пудва... Як стали на казані, то як місійонар, як ся серце радуваво. А тепер ходимо до дому Божево грышити...

І еще барзі беба г бек, аж слези наземлю кап-кап...

Тото юш до рошти рознеруваво Михава, котрій од рані читав Письмо Святих; повожив ксьонж-зет.

ку на поліцію, одвожив до столика окуляри і рек:

— Тихо будь, бабо! Пришвась домів, то не гравтуй, ено рихтуй повуденок і для нас і худоба ричт, бо юш під другої.

— А як хочеш чуті мою пораду, то як майш Бога ображати — помольсь широ й тср, або іди аж на патої сево! Церков не тепер.

— А гравсьєж же так! До Боська піду, до Синева піду, а до Вороблика хибаль хтвоя, як буде слуга Божий, а не московські комісар...

— Но, видиш. Панбіг більше терпі і о нас не забуде! Ага, як приде твой брат Митро, то му поїді, жеби перестан агітувати за с-вангелицьків віров, бо то не наша віра ємо обча... Я піду по полудні до Кружка, дашто почитати з га-

З наших сіл i міст

На захід від Синока між латинськими селами є українське село Ялин. У селі пишиться українська греко-католицька церква, школа (утримувана кооперацією) і кооперацією „Єдність“, читальня „Прозвіті“ та по передовому тобі, „Січ“ сьогодні лише ленти осталися. Зверхній вигляд села не вказує на перший погляд про велику культуру села; між хатами мало садів, за те росохаті верби та чорні вільхи залишають, що сонечко не залізло у вікно. Церква побудована перед сто роками, побіч український Надподільський Дім, будіваний в 1929 р. Читальню „Прозвіті“ засновано ще перед світовою війною, у 1912 році, тоді ж теж і „Січ“ заснована працювати і брати участь у різних вправах та торжествах. По війні дивна дірота захопила село й до вела до закриття читальні в 1933 році. При житті залишилася лише кооперація „Єдність“, заснована в 1927 році, головно працею та послугами бл. п. Василя Малика, який продовж довгих років заважав — але розумію й успішно протистояв місцевим шахрайам жидам. За його вмілом зазивом і проводом у 1925 році переведено в селі голосування (плебісцит) проти корчми; усі свідомі громадяни голосували за знесення шинку так, що негайно влада забрала „вишину“ і заборонила продавати зорілку. Але вперта жидівська плявка не хотіла так легко відрвати своїх савок від лійної корови (уявіть собі любі брати, що за гідке насіння ці жидівські плявиці — прилізе чортоге в насіння — біс його знає, з яких сторін, розсядеться в селі та ти його годуй своєм кровю: я за панниці, бо він „мойще пан“ і має купу пейсатих баухарів, — чи не сором, що така наволоча гніздиться по наших селах?!), тому жид „крамік“ собі закладає. Однак непогані селяни не пішли до жида (славно!), лише заложили свою кооперацію „Єдність“, що розвивається доситьгодні.

Правда — найшлились ще в селі два „сиромудрі івани“, що хотіли валити рідну кооперацію (таких безхарактерних горде є — на жаль — наша лемківська землиця) десь і в Іванівку, Репеді, Ванівці, Лабонів, що крамарювали в кооперативах і „дос гарде“ манко нато-

рочили, або собі хати за щадженій гріші (!) побудували — про такого люди пощепки оповідають у Репеді). Врешті люди в селі добре бачили, як приватники іх дорібком баґатіють, тому всі купують у їх кооперації, бо зона ділиться чистим доходом зі своїми членами. Також на місці, де торната смердюча жидівська корашмія, сьогодні вимурана школа, а на другому великим українським Народний Дім. У 1936 році засновано читальню „Прозвіті“ імені Тараса Шевченка, при читальні мужеський хор та аматерський гурток. Продовж короткого часу відбулися 3 вистави, 5 танкових забав, 3 реферати, прочитано 74 книжки; гарно, але трохи мало. Слід на бу дуче менше бавитися, а більше працювати.

ЯСЛО.

Під сучасну пору живе в місті Яслі 50 українізованів. До найближчого українського села по-верх з 3 міл., тому в неділі або свята ці наши брати в Яслі не мають нагоди вислухати нашого українського греко-католицького Богослужіння. Вправді приїзд деколи до Яслі наш український греко-католицький Душпастир з поблизукою парохії до своїм яком, однак такого торжественного характеру, як саме у Світлій второк (4. травня ч. р.) не мало давно в Яслі жіже наше українське Свято. Завдяки старанням громадянині Костя Іваніши, що в пройдешньому році захав аж до Воробійка, щоб заспокоїти свою душевну тугу до нашого обряду та релігійних практик, та других наших одиниць відбулося в Яслі, у цьому дні торжество наше Богослужіння. Співану Службу Божу відривали у парохіальному костелі Впр. о. Михайло Горечко з Цеклинської Волі зі знанням уже на Лемківщині укра-

їнським церковним хором з Боднарки. Треба було бачити торжественне розташування її радість на лицеях наших Братів, щоб оцінити та відчути всену красу нашого найкращого під кожним оглядом українського греко-католицького Богослужіння; до того пережити ще кілька літ на заточенні, тоді кожний зрозуміє, які безземельні варгости дає наша свята Хвала Божа.

Один з приятніших на цій відпраї пише нам, що не міг налюбуватися співом, що разом з незвичайно торжественими словами й святочною повагою нашого священика зливався серед чужого елементу й сіօї буденниці, до того ще в чужій святині, у таку гармонію, що його серце напувалося почуттям наддемського щастя. Слова „Христо Воскрес“ зворували приятніх до сліз, до того, що деякі, що помусили живуть у мішаному по-дружжі, наїзно побачили, яку велику втрату втрату через свою легкодушність, чи може нерозвагу принесли рідному народові. Зокрема величаво вийшло кінцеве „Христо Воскрес“ та надсподівано багату молитву католицьким гимнам „О спомагай нас“. Слід згадати, що нашему Богослуженню прислухувалися місцеві поляки, що з великом захопленням обсервували наш цінний обряд, зокрема спів. Тож і не дивне, як деякі священики бельгійці часто привмають наш обряд, бо його краса нічим не дастися застудити.

Свій.

Замітка: Хв. Редакцію „Неділі“ прохочуть наші громадяни в Яслі передрукувати цей допис.

РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЧІ

Свідомі українські молоді з Радошиць: Іван Сторожко, Іван Парашак, Гриць Ярош, Михайло Шапочка й Анрій Майкович ходили дні 7. I. 1937 р. у своїй громаді по коляді на „Рідну Школу“. Вони мали повновласті до збирки від Головної Управи „Рідної Школи“, ствердженої у старості. Збирка була отже легальна і призначена для нашого дуже заслуженого Товариства „Рідна Школа“, що в сяйцькому повіті розвивав широку освітню діяльність через свої бібліотеки, дитячі садки та читали. Це не подобалось місцевим темникам. Старші москофіли підодали свою молодь і вона під проводом Юрка Кузя, Дмитра Майковича, Тимка Драгущака, Онуфрія Лапігуски, Михайла Рудика і Стефана Сливки

Здорову	—	вудженінн
і вансиди	—	т о в щ і
свіжу		м я с о
		п о р у ч а с
ЦЕНТРОСОЮЗ		
в своїх крамницях: Ринок 2		
На Байці 8	Жовківська 170	
Збицьківська 2	Келтицька 21	
Личаківська 50	Замарстинівська 36	

1000 нових покупців
знаменитої пасті
ЕЛЄГАНТ
дасть працю
1-му бе-роб тисму, що є Вашим
брзтом!

напала на українських колядників. Напасники — гірші від комуністів — поломили при цьому хрест, що його несли українські колядники, подерли одіж на колядниках, побили їх важко та дехожи вкинули у воду. Справа оцінилася в суді в Буківську, який усіх напасників сказав на кілька років з місяцем арешту.

Покривденних українських молодів заступав адвокат з Буковини др. Володимир Константинович, в апеляційному поступованиї адвокат зі Сянока, др. Степан Ванчицький.

Не знати, чи є ще деінде такі дураки, як у Радоніжах, що вірять капцівським недобиткам з Лубкова, які покланялися колись Миколаєві Шому, а тепер Сталінові Гому?

ВАІНКА, ПОВ. КОРОСНО.

Не знати звідки, а кажуть, що з сусідньої Корчини, заплентався до Ваінки мазур і отвірив скелез вудженінної мясом. Очевидно числив на широке поптеря і на людську глупоту. Треба призвати, що обчислення його вдалися. Вже минув рік, як інтерес йому йде та, хоч хорі штуки бе і з них мясо проходить, то для „русина“ вистарчить. Але не тільки той йому вдалося, сам гандель, але повелся йому і друге обчислення. Вже знайдено і дівчину і родичів і ґрунт (або гроши) і весілля готове! А наш бідняга такого щастя не має! У Ваінвіці добре жити!! Лише треба вродитися шляхціом!

ЛІСЬКА ХРОНІКА

Заходом членів читальні „Прогресії“ у Берізі відбувся в квітні концерт у честь Тараса Шевченка. Дбайливе виконання всіх точок програми, як теж виступ усіх членів хору в гарних нарядних строях, вказувало на те, що місцеве громадянство, зокрема голова читальні о. кан. Л. Левицький додали багато труду, щоб це перше свято в честь Шевченка випало якієві краще. Концерт закінчено національним гімном,

СЯНІК

У цьому році минає 50 літ душпастерської праці Впр. о. Омеляна Константиновича. З цієї нагоди наділено Ювілята крилошанськими відзнаками, в неділю 23. V. ц. р. в сяніцькій, парохіальний церкві.

У слідуючу неділю, суботу 30. V. ц. р., устроїли всі українські товариства Сянока за почином і під проводом „Українського Народного Дому“ академію у честь Достойного Ювілята. Академія відбулася у доміцічній читальні „Прогресії“, гарно пристроєній килимами та чатиною. Присутній коло 150 сяніцьких громадян, членів укр. українських товариств. Національним гімном закінчено академію. По академії відбулося свячене.

Після перерви почалася танкова забава. Вже зорі погасли були, як весела громада вдоворолена і кріпка духом розходилася домів.

Усе те пройшло поважно, середочно і спокійно.

При цій нагоді насувається думка, що Виділ читальні „Прогресії“ повинен подбати про свою власну музику споміж членів. Зі брати кількох українських музик, підовчити їх, зобовязати до цього, що мають грati на кожній імпрезі читальні, а поза тим можуть собі заробляти досхочу — це діло, що дастесь здійснити.

ОДРЕХОВА КОЛО ЗАРШИНА

Наше село дуже велике, має поверх 500 хат. Але в селі такі гаради, що про них аж лячно писати. Найірше, що наш „панотек“ збрагався з певними панами, дав їм ключі від захристії, хоч там не допускає никого з вірних.

Правда, люди сподівалися, що по приході до села свого священика, та що й урождження Лемківщини, інжений лід настане в селі. Однак гони зовсім завелися, бо о. Михаїл Ковалчук не старається вийти між вірних і пропагувати язви комунізму й безбожництва в селі. Тому теж релігійне життя в селі взагалі не існує. А якщо прийшлося би дещо сказати про релігійно-моральне життя й поєднання молоді та про те, чи як і що „панотек“ в тому напрямі робить — то — пожалася Боже! У церкві взагалі ніхто не бачить молоді, за та завсіди повно її у Берка при палюнці, або дійде на „сходинах“ і гульвиках.

Егеж, весело крутиться центральні фуга на поївстві та грошенята пригортає у завеїді голодний карман!!!!

Недзиньо.

**Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА**

фабрика
у
П. Вові

бул.
Потоцького
ч. 85 а.

ВОЛОСЬКА БЛЯГА

„І. К. Ц.“ наш випробуваний „приятель“ залишки занимався Лемківщиною, причому його відомості такі, як редакторів лондонського Таймса (відомих з незнання в ділянці географії й історії чужих народів) — про кащувів або куквіків. Ось послухаймо:

„На терені сьогоднішої Лемківщини була давніша пушка. Витягли її поляки, а заможна родина Гладішів закладає від реки 1359 села її заселює їх поляками та волохами. Населення одержує корисні привілеї, але впродовж століть „рушее“ (стає руськом — ред.), бо бразькі костелі і польських школ!“

„Курерок“ повинен обов'язково якайськоріше опатентувати свою найновішу теорію в ділянці народознавства. Тільки уявите собі: помішані волохи з поляком і виходять „руси“. Автім, це дуже „вивротова“ акція й такі сполуки повинні бути строго заборонені. Коли так вдумуємося в оту нову „курерку“ теорію, нам насувається задум: як чи припадком „куреркою“ редактори не являються наслідком якоїсь підозрілої мішанини....

І ще одне. Зі слів „Курерка“ віходить, що усюди там, де немає польської школи і костела, зараз виростає якесь інше племя. Тепер ми вже знаємо, чому в Афганістані вкорились афганці, а в Китаю китайці. Панове редактори! Направте негайно всесвітню помилку і ложите там негайної свої „куреркою“ школи! А для справлених ви наших „наукових“ історичних відомостей скажемо вам, що в XIV. столітті не те, що на Лемківщині, але навіть в краківськім, познанськім, чи якімбудь кореннім польським воєвідстві ніяких польських школ на селах і містечках не було, а мимо того ніяких „русин“ на тих територіях не вилікались. Це мабуть тому, що кляті волохи туди не зйшли.

Панове! Бережіться близької дружби і союзу з волохами, бо ще готові ви всі „зрушитися“.

(„У. В.“ ч. 115).

Наша Сандеччина зблизька.

ЕКОНОМІЧНО - СУСПІЛЬНИЙ ОГЛЯД

Один з найкращих синів зі здо-
рової Лемківщини, Еронім Анонім
написав ще в минулому сторіччі в
одній зі своїх повістей дуже характеристичний вступ для лемківської
народного долі. Він каже: Підеш-
читачу в гори, то побачиш на
Лішнянському верху стовп, а на
цьому стовпі кусок привязаного
сира. Запидаєшся, навіщо цей сир?
— Бо вйт з Лішньою каже його
шодня привезувати до стовпа,
щоб лемко, я йде в поле на роботу,
потер собі свое оципта й не му-
сів так вічно постити.

Але ми лишім і стовп і сир, та
ходім у нашу Сандеччину; поди-
вимся, як тут гаради. З кожної
лемківської хижечки виглядає ця
незавидна доля. Стрімко Лемка —
або їх гурт, аж серце зашемить —
неважек оцей Лемко на віченських
вічні взяя шлюб зі своєю долею?
Та не розвізнати йому?

Знаємо, що перед війною, за не-
біжки Австроїї сонце сходило та за-
ходило, але світ був наростиж о-
твоєрений. Пригната Лемка доля,
затісно було його в хижі, або по-
потребував „грошенят”, тоді без ве-
ликих заходів працював свою „ми-
лейку”, збирався у світ; до „Ван-
гер” (на жива й молочення) по
збіжечко, до Прус по марки, на
Україну чи теж до Великопольщі
з мазею, або врещіт аж до вільної
землі Юоншинтона по „талярі” —
їхав, хобчи на кінець світу. І завд-
там посилив він, помагав вязати

свої „родинонці” життєвий кі-
нець за кінцем.

Так бувало. Сьогодні кожна
держава забила „дошками” свій
світ і не пускає теж чужинців по-
за свої межі — кожний має досить
своїх безробітних і голодних.

Сандецький наш брат залиши-
ний на ласку своєї землі. Та яка це
його земля? Така, як і його дола,
Тверда. За цілорічно тяжку працю
від світу до пізної ночі, дрібосень-
кий овес зародить брат братя; стя-
гай пасок на сибірську діру, бо на
засіві бракне, кути на передновок,
купуй пашу для худобки, бо не пе-
резумуєшся, або глади — продавай
коровема й пости разом з хмарою
дітеваків. І так з року на рік, без
кінця гнете тебе брате лемківська
„криза”.

Постороння людина запитається:
ся: Та якже можеш так видер-
жати? Це жахливе! Егеж, що жах-
ливе! Спробуйте дати такі гаради
німецькому, чеському або хобчи
і французькому газді та нехай
харчується так, як сандецький
Лемко, напевно скоро „вишпану-
вався би як дріт”.

А бачите, Лемко твердий і ви-
тривалий, бо він уже так зрісся зі
своєю долею, що в його аж тоді
справжня нужда, як капустя й ба-
рабољок (грулів, комперів, ба-
дурок, картопель — е що єсти!)
йому забраке.

Та, даліби, сандецький Лемко,
хоч як загартованій, не видержав
би, якщо не скарбі його землі.
(Далі буде).

— x —

майже всі форми старокраєвого
життя. Що правда, іхні форми є
англійського типу, але в той час,
коли англійці більше дбають про
мешканський будинок, наші люди
дають перевагу стайням, що їх на-
віть малоють. Зрештою, в кожній
українській фармі є радіо й телеві-
фон.

Іжа залишилась старокраєва
на борці й голубці ввійшли й до
англійської кухні. Ідти дуже бага-
то й добре, бо велими тяжко пра-
цюють. Тут ї інтелігенти ніколи не
цируються фізичної праці. Розуміє-
ться, також в Кенеді ділкі люди
бідують, але ніхто не голодує. Ро-
ботники загроблюють около 7 доля-
рів денько, вищекваліфіковані 10
дол., а майстри і авіт 15 дол. Про-
стіших людей, нездібних уже до
праці, та про безробітних дбає

КОСИ КОСИ

ЗАГРАНИЧНІ, дуже добри,
ГАРАНТОВАНІ в ціні від 3л
3.40 до 5.35.

Хто замовить до розподілжі бі кіс,
сему одержує даром. Порті опла-
чуємо. Замовляти з надісланням
заявдку в українській фірмі „ТО-
РІН-БІЮРО“ Львів, вул. Сикстуська
ч. 48.

одержава, уділяючи їм постійні до-
помоги, не виключаючи й комуніс-
тів, що доскоху агітують проти
ні.

В Канаді (королівській домінії),
здійснилася справжня демократія.
Тут хочи й сам президент-міністр
живе „зєпурно“ з народом; в
залізниці їздить третью кільсото й
з кожним громадянином погово-
рить собі.

Українці в Канаді не винородов-
люються, з війном тих мішаних
подруж, коли англієць жениється з
українкою. Німci в таких випадках
усі зустрінівались. Отже наш
геметт є досить відпорній і біль-
ше сам асимілює, ніж даеться дру-
гим асимілювати. Англійці поди-
нюють нашу працювість, але не довірюють наїмним політичним аспі-
раціям, а погорджують грошими ре-
негатами. Англійський губернатор
одної провінції, промовляючи не-
давно, згадав про нашу національ-
ну традицію і закінчив свою про-
мову по українськи.

Досі наша сміграція в Канаді
економічно закріплювала свої по-
зиції. Там маємо наш сильний фар-
мерський стан, рабітництво й під-
приємств. Автомобільні майстри ведуть у-
країнці. Всі країні хотіли й ресі ві-
трати є в українських руках. Також
українці є власниками спеціальних
иск. дійських дрог-рій. Розвиває-
ться українська кооперація і орга-
нізується наше банкінництво.

Тепер почався там наш культур-
ний і національно-політичний роз-
виток. Церква має в нім велике
значення.

Незвичайно багато причинився
до поширення національної свідо-
мості славний хор Кошиця, що
повернув нашому народові багато
вже відчужених, поанглійщених у-
країнців. А завдяки високомі-
стальним виступам В. Авраменка і
їого школи так спопуляризувались в
Кенаді українські танці, що їх
ввели навіть до державних англій-
ських шкіл, як обовязкову частину
руханки.

Наши переселенці зберігли тут

ДО ВІДОМА ДИРЕКЦІЇ ПОШТ І ТЕЛЕГР.

У Ваніці є листонош, який не знає з якої причини з Мотовилів'яка став Мотовідляком. Отже тоб пан Мотовідляк нерадій дуже, чому деякі громадини передплачують українські часописи — владою до зволені. Тому сам (або хтось за його відомістю) ще раз ці часописи на місці цензурує. Назви „Україна“, „український“ і т. д. є по-перечкувані, ба, називати ці назви повідомлені.

Запитуємо Ха, Дирекцію Пошт і Телеграфів у Львові, що заміряє зробити з тим паном? Чи листоношом у Ваніці мусить бути Мотовідляком?

ЧЕРВІНКА СВІНЕЙ

Щільні охоронні і лічниці — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська 4.

Телефон 201-07.

Поучення виснажається на бажання.

Поширюйте своє знання. ПІД УВАГУ ЧИТАЛЬНИМ „ПРОСВІТИ“ І ВСІМ ЛЮБІТЕЛЯМ КНИЖКИ.

В нашій Адміністрації можна отримати слідуючу книжку:

ПОВІСТИ І ОПОВІДАННЯ:

Зоя ОЛОНКА, повість
Софія ВІБРАВ, повість
Сила ВОЛІ, повість
ЧОРНИ ЗАПОРОЖЦІ, повість
КУЖИЛЬ І МЕЧ, повість
КРАСА ЖИТТЯ, оповідання
ВІВЦІ І ПАСТИРІ,
ГНІВ, оповідання
КСТИНИ, оповідання з Лемківщини

ПРАКТИЧНІ ПІДРУЧНИКИ:

Нова КУХНЯ ВІТАМОНОВА
БЕЗМЯСНА КУХНЯ
ПЛЕКАННІ ДОМ. ЗВІРЯТ
НА НОВІННІ ШЛЯХИ, гост. пор.
ВІРВІ ВІННІ ОВОЧЕВІХ
БЕТОН У БУДІВНИЦТВІ
ГІПЕНА і поміч в наглих випадках

НАУКОВІ ПІДРУЧНИКИ.

НАУКА СЕКТАНТІВ А КАТОЛІЦЬКА ЦЕРКВА
ІСТОРІЯ ПОЛІТ. ЕКОНОМІЇ
ПРОСВІТІТА І ПІЯНСТВО

РІЖНІ КНИЖКИ:

СМІХ І ПРАВДА, співомовки
ШТУКА ЖИТТЯ, принеси доброго тошу
ЗАСВІСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ, спів-
ванинн з потами
НАРОДНІ ПІСНІ, КОЛОМИЙКИ
ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

ВИШИВКИ І КАРТИНИ:	
НАРОДНІ ВИШИВКИ, до хрест.	Зол.
робот	3.00
УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ, ч. I—II	7.00
МОНОГРАМІ ДО ВИШИВАННЯ	4.00
ЗАПОРОЖЦІ, картина Реніана	2.00
ПОРТРЕТИ ШЕВЧЕНКА І ФРАНКА	2.00
Із 2.50, пар	5.00
ЛІСТИВКИ із Різдво, Великдень	6.00
та нар. типи, сотини	6.00

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ:	
ПІДРУЧНИК РЕЖИСЕРА	1.50
СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКІ ВЕЧЕРИНКИ	0.80
ДО СХОДУ СОНЦЯ, комедія з лемківського побуту	0.80
ВЕРТЕП, різда, картина	0.60
МЕСЯЦІ, різда, песн., 3 дії	0.80
ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ, з партитурою	3.00
БАБСЬКІ ЗАБОВОНИ, комедія	0.80
ДАЙМАН ЧУПРИНА, з козацького побуту	0.80
ДАИНІЛО ЧАРІВНИК, комедія	1.20
ІНСТИТУТКА, драма з дій	1.50
ВЕЛИКДЕЛЬНІ, комедія	1.20
КУПЕЦЬКИЙ ХІСТ, комедія	0.80
ХАРІЦІЗНИКИ, комедія	0.60
ВЕЧІР У ХУТОРІ, комедія	0.80
ТАКНІ, СВІТ НАСТАВ, жарт на 1 дію	0.60
ЛЮДІСЬКІ ЯЗИКИ, комедія	0.60
ЗАМОТАНА СПРАВА, жарт на 1 д. у КОЖДОГО РОЗУМ, із горилкою він не пе	0.80
ПРИГОДИ ВЧАТЬ ЗГОДИ, комедія	1.50
ЗАКЛЯТИЕ ДЖЕРЕЛО, песн. з 3 дій	1.20
ТОВАРИСЬКІ ГРИ ЗА БАВІВІ	1.50
ЛІХО З ЖІНКОЮ, ЛІХО БЕЗ ЖІНКИ	0.60
ЯК КОВБАСА І ЧАРКА, комедія	1.50
ЯКИ ХОРІ ТАКІ ДОКТОРІ, ком. ДЕКЛАМАЦІЯ, МОНОЛОГИ, ЖАРТИ, до виголошування зі сцені, по	1.50
ПІЛЛЬНИ СВОЕЇ ХАТИ, жарт і д. ЗАРУЧИНІ ПО СМЕРТИ, комедія	1.50
ВЕСЕЛІ ВЕЧІР, ч. I—II по СМІХ НА СЦЕНІ, мозголови	0.80
ПІЩЕНЦА ДІТИНА, драма, 4 дій	1.50
ПЕРЕШКОДА, комедія з дій	1.50
АДАМОВІ СЛОЗОЇ або піна корова	0.80
4.00	0.80
ОСТАНОВЛЕННЯ ЛЕКЦІЯ, сцен. картина	0.40
ТРИ ГЕРБЫ, комедія на три дії	1.80
ДО ВІДПОЧИНКУ, жарт	0.80
ІТАПІКА ЩАСТЯ, жарт на три дії	1.20
ПІДГРІЙНЕ, мельодрама	1.50
ДЕ БОГА НЕМА, сцен. картина	0.80
ДОВБУШ, жар. драма	2.00
ПОВОРОТ ПІНОКІЯ З АБІСИНІ, жарт	0.60
ПІНОКІЙ СВАТОМ, жарт на 3 дії	0.60
ЧУДО СВ. МИКОЛАЯ, 3 дії	0.60
ВЕСНА, сцен. картина на свято весни	0.60
СВЯТЛЯ ВЕЧІР, 3 дії	0.30
БУРЛАК СИРОТА, сцен. картина на 3 дії	0.30

Хто замовляє повісні книжки в нашій Адміністрації, причиняється до збільшеної	
Одніноча українська	
ВІРБІННА КРЕЙДОК, листового ляку	
Й до пляшок та шкільні крейди	
„ЕТАН“	
ЛІВІВ 15, БОГДАНІВКА	
бул. Проста 14 а.	
Домагайтесь у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.	

я матеріальних засобів нашого видавництва, та самим до збільшення і поширення нашого часопису, котрий є Вашим приятелем, провідником і помічником у всій потрібності. За побратимом почтовим не замовляти, бо тоді дороче коштує, лише треба прислати відповідну квоту з гори, а тоді ми самі оплатимо пошту. — Присилайте гроши з замовленням.

Кожний може обезпечитися в

„КАРПАТИ“

бо навіть за невисоку складну нецілого золотого місячно можна мати життєву обезпеку

в „Карпаті“, Львів, Ринок ч. 38.

УВАГА РЕЕМІГРАНТИ

Продам сім моргову господарку зі всіми забудовнями й живим та мертвим інвентарем, зі зборами, біля хати сад — по приступній ціні. Адреса: Михайло Преца, село Синів, п. Ріманів.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найвращає дитячим, національним часописом

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчител, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує томівіці цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, затгадки, шарди, ребусики, поети з поташні т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Коміт маєй, бо всего 2 зл. виносити річна передплатна. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Др. Ол. Баріляк: НАРОДНА ТОРГОВЛЯ-УЧИТЕЛЬНИКА ПРАЦІВНИКІВ ТОРГОВЛІ. Львів, 1937, стор. 48 з світлинами. Накладом Народного Торгвл.

Антін Гаврилюк: СІЛЬНИ ЛЮДИ. Львів, 1937. Кооперативна бібліотека ч. 13, стор. 24.

Я. Ярославенко: КОЛІ ТИ ЛЮБИШ РІДНИЙ КРАЇ. Видавництво Муз. Накл. „Торбач“ у Львові. Ціна 50 сот. Це дуже бадьоря пісня на мішаний хор, уложеня до слів М. Вороного. Уклад пісні доволі легкий, тому радо співати. Всі так сільські, як і міські хори. Ця пісня, по-вишина увійти в програму кожного концерту.

К. М.

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ“. Річна передплата лише 4 зл. Замовлення посидаєте на адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича ч. 2.